

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет педагогіки, психології та мистецтв
Кафедра мистецької освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

«_____» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія зарубіжної музики

Рівень вищої освіти: перший (бакалавр)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
(шифр, назва галузі)

Спеціальність: 014.13 Середня освіта. Музичне мистецтво
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка першого(бакалаврського) рівня вищої освіти
(назва)

Форма навчання _____ денна _____
(денна, заочна,)

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Історія зарубіжної музики**

(назва навчальної дисципліни)

розроблена на основі освітньо-професійної програми Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка першого(бакалаврського) рівня вищої освіти,

(назва ОПП)

навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

спеціальності)

(шифр і назва

Розробники: доцент кафедри мистецької освіти, кандидат педагогічних наук, Локарєва Ю.В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри мистецької освіти

Протокол від «31» серпня 2023 року № 2

Завідувач кафедри мистецької освіти Стрітьєвич Т.М.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни Історія зарубіжної музики для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) за бакалаврським рівнем вищої освіти. –ЦДУ імені В. Винниченка, 2023. – 23 с.

Ó Локарєва Ю.В., 2023 рік
Ó ЦДУ імені В. Винниченка,
2023 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни «Історія зарубіжної музики»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3,5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка (шифр і назва)	Нормативна/ за вибором	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: мультимедійна презентація, власні композиції, нотне портфоліо. (назва)	Спеціальність: Спеціальність – 014 Музичне мистецтво (шифр і назва)	Рік підготовки	
		4-й	2-й
		Семестр	
		7, 8-й	2-й
Загальна кількість годин – 90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Освітня програма: Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність – 014 Музичне мистецтво (шифр і назва)	20 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	год.

самостійної роботи студента – 2		Лабораторні	
	Рівень вищої освіти: _____бакалавр_____	год.	год.
		Самостійна робота	
		56 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
		екзамен	

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Історії зарубіжної музики» узагальнює знання студентів з музично-теоретичних та музично-історичних дисциплін, передбачає вивчення кращих зразків світової музичної класики, розвитку стародавньої та сучасної музики, велика увага приділяється аналізу музичних стилів. Даний курс охоплює великий історичний період: стародавня музика розглядається переважно з позицій філософсько-естетичних засад, при вивченні класицизму та романтизму посилюється увага до творчого портрету композитора, його стилю, до розвитку жанрів та будови музичних творів. Сучасне музичне мистецтво вивчається як заключний період розвитку зарубіжної культури, розкривається співвідношення традиційного та новаторського в музиці композиторів різних напрямлень і творчих групувань. Програма передбачає лекційний виклад теоретичного матеріалу, практичні і семінарські заняття, самостійне вивчення ряду тем.

Мета: ознайомити студентів з основними етапами історичного розвитку зарубіжного музичного мистецтва; сформувати комплекс загальних уявлень про основні риси кожної з історичних епох у музиці; розширити сферу відомостей про визначних представників музичної культури різних історичних періодів; забезпечити знання про найважливіші твори світової музичної класики, типи музичних форм і жанрів.

Завдання: дати студентам систематичні знання основ історії зарубіжного музичного мистецтва на основі кращих зразків світової музичної класики; вивчити творчість композиторів різних історичних епох; виробити самостійність у сприйнятті музичного мистецтва; розвинути здатність самостійно оцінювати музичні явища, їхню природу, специфіку; підвищити у студентів рівень ерудиції та професіоналізму.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

У результаті вивчення початкової дисципліни студенти зможуть отримати знання та вміння:

знання: закономірності становлення музичної культури; основні етапи розвитку зарубіжної музичної культури; особливості музичних стилів і напрямків різних епох, які їм відповідають; творчість провідних композиторів, жанри та окремі музичні твори; теоретичні питання (монографічні та оглядові теми); зміст навчального матеріалу курсу, мати системні, повні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальної програми, усвідомлено використовувати їх у розв'язанні актуальних проблем розвитку музично-педагогічної освіти, при аналізі музичних творів композиторів різних епох, навчально-методичних матеріалів, робити правильні висновки, приймати обґрунтовані рішення.

вміння: творчо застосовувати набуті знання на практиці при визначенні форми та слуховому аналізі музичного твору; мислити, висловлювати думку; визначати стилі, напрямки і жанри; визначити музичний твір, його фрагменти, автора на слух; самостійно проробити теми курсу за рекомендованою літературою (реферати, доповіді, презентації); застосовувати одержані знання при вирішенні професійних завдань; досконало володіти понятійним апаратом, мати сформовані міцні практичні навички з подальшого самостійного опрацювання музично-теоретичних питань, уміти самостійно аналізувати та застосовувати музично-теоретичні знання на практиці для вирішення

інноваційної діяльності, вміти оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно добирати та користуватися джерелами інформації.

Завдання курсу :

- розвинути у студентів інтерес до професії вчителя музики, до вивчення музично-теоретичних дисциплін; удосконалити професійно-значущі якості студентів;
- надати знання про найбільш поширені гармонічні явища в музиці, про роль гармонії серед інших елементів виразності, ознайомити з ключовими періодами розвитку гармонії, з гармонічними стилями різних епох;
- забезпечити необхідною системою знань з гармонії, сформувати практичні вміння та навички (аналізувати нотний текст, гармонізувати мелодію та бас із використанням правил класичного голосоведіння, підбирати акомпанемент для заданої мелодії, виконувати на фортепіано у 4-голосному викладі акордові послідовності, гармонізувати гами, створювати власні періоди, грати хроматичні і діатонічні секвенції та модулюючі побудови), а також ознайомити з ефективними методами музично-теоретичної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва;
- вивчати нові досягнення культури та передовий педагогічний досвід, розвинути асоціативно-образне мислення студентів;
- набути навички самоосвіти під час підготовки рефератів, аналізу шкільного репертуару, системи творчих завдань з гармонії, написання магістерських робіт тощо.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

загальні	фахові
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного	K12 Володіння основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки

демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу суспільства та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК8. Здатність працювати в команді.

ЗК9. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

К13 Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей

К14 Генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного музичного мистецтва

К15 Здатність інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

К16 Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача

К17 Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації

К18 Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності

К19 Усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності

К20 Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно-комунікаційних технологій

К21 Здатність презентувати музичні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах

К22 Здатність викладати фахові дисципліни у закладах загальної середньої освіти

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія зарубіжної музики»

Змістовий модуль 1 Музичне мистецтво епохи Античності.

Змістовий модуль 2 Музичне мистецтво епохи Середньовіччя.

Змістовий модуль 3 Музичне мистецтво епохи Ренесансу.

Змістовий модуль 4. Музичне мистецтво епохи Бароко. Виникнення і розвиток опери у XVIIст. Інструментальна музика XVII - XVIII ст. А. Вівальді. Г.Гендель. Й.Бах. Розвиток опери у XVIII ст. Реформа К.Глюка.

Змістовий модуль 5. Віденський музичний класицизм. Й.Гайдн . В.А. Моцарт. Л.Бетховен.

Змістовий модуль 6. Музика епохи романтизму (раннього та пізнього). Ф.Шуберт, Р.Шуман. Ф.Шопен, С.Монюшко, Б. Сметана, А.Дворжак, Е.Гріг.

Змістовий модуль 7. Музика епохи романтизму. Оперна творчість італійських композиторів XIX ст. Д. Россіні, Г. Доніцетті, В. Белліні. Дж.Верді. Музичний театр епохи Романтизму. Р. Вагнер, Ш.Гуно, Ж.Бізе, Г.Берліоз . Ф.Ліст, Й. Брамс.

Змістовий модуль 8. Стильові напрямки музики кінця XIX – XXстоліття. Італійський оперний веризм . Імпресіонізм. К.Дебюссі , М.Равель.

Змістовий модуль 9. Стильові тенденції музики XX – XXI століття. Музичний авангард. Експресіонізм. Неокласицизм. Неоромантизм. Неофольклоризм. Урбанізм. Музична культура Франції, Америки, Англії, Німеччини, Австрії та ін.

Змістовий модуль 10. Музична культура нашого регіону. Композиторська школа Єлисаветграда, Кіровограда, Кропивницького. Творчість К.Шутенка, М. Кваші, М. Долгіх, В. Зубицького, О. Попова та ін.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Історія зарубіжної музики»

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин										
	денна форма						заочна форма				
	усього	у тому числі					усього	у тому числі			
		л	п	лаб.	інд.	СРС		л	п	лаб.	інд.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 1 Музичне мистецтво епохи Античності.		2	1			4					
Змістовий модуль 2 Музичне мистецтво епохи Середньовіччя.		2	1			4					
Змістовий модуль 3 Музичне мистецтво епохи Ренесансу.		2	1			4					
Змістовий модуль 4. Музичне мистецтво епохи Бароко. Виникнення і розвиток опери у XVIIст. Інструментальна		2	2			5					

музика XVII - XVIII ст. А. Вівальді. Г.Гендель. Й.Бах. Розвиток опери у XVIII ст. Реформа К.Глюка.											
Змістовий модуль 5. Віденський музичний класицизм. Й.Гайдн, В.А. Моцарт. Л.Бетховен.		2	2			5					
Змістовий модуль 6. Музика епохи романтизму (раннього та пізнього). Ф.Шуберт, Р.Шуман. Ф.Шопен, С.Монюшко, Б. Сметана, А.Дворжак, Е.Гріг.		2	2			5					
Змістовий модуль 7. Музика епохи романтизму. Оперна творчість італійських композиторів XIX ст. Д. Россіні, Г. Доницетті, В. Белліні. Дж.Верді. Музичний театр епохи Романтизму. Р.		2	2			5					

Вагнер, Ш.Гуно, Ж.Бізе, Г.Берліоз, Ф.Ліст, Й. Брамс.											
Змістовий модуль 8. Стильові напрямки музики кінця XIX – XX століття. Італійський оперний веризм . Імпресіонізм. К.Дебюссі , М.Равель.		2	2			5					
Змістовий модуль 9. Стильові тенденції музики XX – XXI століття. Музичний авангард. Експресіонізм. Неокласицизм. Неоромантизм. Неофольклоризм. Урбанізм. Музична культура Франції, Америки, Англії, Німеччини, Австрії та ін.		2	2			5					
Змістовий модуль 10. Музична культура нашого регіону. Композиторська		2	2			5					

школа Єлисаветграда, Кіровограда, Кропивницького. Творчість К.Шутенка, М. Кваші, М. Долгіх, В. Зубицького, О. Попова та ін.											
Усього годин			34			56					
ІНДЗ											
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-
Усього годин			34			56					

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Змістовий модуль 1 Музичне мистецтво епохи Античності.	1
2	Змістовий модуль 2 Музичне мистецтво епохи Середньовіччя.	1
3	Змістовий модуль 3 Музичне мистецтво епохи Ренесансу.	1

4	Змістовий модуль 4. Музичне мистецтво епохи Бароко. Виникнення і розвиток опери у XVIIст. Інструментальна музика XVII - XVIII ст. А. Вівальді. Г.Гендель. Й.Бах. Розвиток опери у XVIII ст. Реформа К.Глюка.	1
5	Змістовий модуль 5. Віденський музичний класицизм. Й.Гайдн . В.А. Моцарт. Л.Бетховен.	1
6	Змістовий модуль 6. Музика епохи романтизму (раннього та пізнього). Ф.Шуберт, Р.Шуман. Ф.Шопен, С.Монюшко, Б. Сметана, А.Дворжак, Е.Гріг.	1
7	Змістовий модуль 7. Музика епохи романтизму. Оперна творчість італійських композиторів XIX ст. Д. Россіні, Г. Доніцетті, В. Белліні. Дж.Верді. Музичний театр епохи Романтизму. Р. Вагнер, Ш.Гуно, Ж.Бізе, Г.Берліоз . Ф.Ліст, Й. Брамс.	1
8	Змістовий модуль 8. Стильові напрямки музики кінця XIX – XXстоліття. Італійський оперний веризм . Імпресіонізм. К.Дебюссі , М.Равель.	1
9	Змістовий модуль 9. Стильові тенденції музики XX – XXI століття. Музичний авангард. Експресіонізм. Неокласицизм. Неоромантизм. Неофольклоризм. Урбанізм. Музична культура Франції, Америки, Англії, Німеччини, Австрії та ін.	1

10	Змістовий модуль 10. Музична культура нашого регіону. Композиторська школа Єлисаветграда, Кіровограда, Кропивницького. Творчість К.Шутенка, М. Кваші, М. Долгих, В. Зубицького, О. Попова та ін.	1
Разом		14

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Змістовий модуль 1 Музичне мистецтво епохи Античності.	5
2	Змістовий модуль 2 Музичне мистецтво епохи Середньовіччя.	5
3	Змістовий модуль 3 Музичне мистецтво епохи Ренесансу.	5
4	Змістовий модуль 4. Музичне мистецтво епохи Бароко. Виникнення і розвиток опери у XVIIст. Інструментальна музика XVII - XVIII ст. А. Вівальді. Г.Гендель. Й.Бах. Розвиток опери у XVIII ст. Реформа К.Глюка.	5
5	Змістовий модуль 5. Віденський музичний	5

	класицизм. Й.Гайдн . В.А. Моцарт. Л.Бетховен.	
6	Змістовий модуль 6. Музика епохи романтизму (раннього та пізнього). Ф.Шуберт, Р.Шуман. Ф.Шопен, С.Монюшко, Б. Сметана, А.Дворжак, Е.Гріг.	5
7	Змістовий модуль 7. Музика епохи романтизму. Оперна творчість італійських композиторів XIX ст. Д. Россіні, Г. Доніцетті, В. Белліні. Дж.Верді. Музичний театр епохи Романтизму. Р. Вагнер, Ш.Гуно, Ж.Бізе, Г.Берліоз . Ф.Ліст, Й. Брамс.	5
8	Змістовий модуль 8. Стильові напрямки музики кінця XIX – XX століття. Італійський оперний веризм . Імпресіонізм. К.Дебюссі , М.Равель.	5
9	Змістовий модуль 9. Стильові тенденції музики XX – XXI століття. Музичний авангард. Експресіонізм. Неокласицизм. Неоромантизм. Неофольклоризм. Урбанізм. Музична культура Франції, Америки, Англії, Німеччини, Австрії та ін.	5
10	Змістовий модуль 10. Музична культура нашого регіону. Композиторська школа Єлисаветграда, Кіровограда, Кропивницького. Творчість К.Шутенка, М. Кваші, М. Долгіх, В. Зубицького, О. Попова та ін.	5
Разом		56

9. Індивідуальні завдання

10. Методи навчання

- **лекція** (усний виклад запланованого матеріалу згідно навчальної програми; передбачає ознайомлення студентів з планом, літературою, основним змістом визначеної теми);
- **практичне заняття** (самостійне вивчення і презентація студентами питань музично-теоретичного курсу; спрямоване на конкретизацію знань, розвиток навичок спостереження і пояснення сутності історико-педагогічних й культурологічних фактів і явищ; сприяє формуванню вмінь і навичок, необхідних для професійного становлення);
- **самостійна робота** (різноманітні види самостійної діяльності студентів, які здійснюються на заняттях або в позааудиторний час за завданням викладача, але без його безпосередньої участі; передбачає постановку й розв'язання мети і завдань, інтерпретація та узагальнення історіографічних фактів і явищ);
- **пояснення** (словесне тлумачення історико-педагогічних фактів, понять, явищ, які вплинули на розвиток, реформування та модернізацію музично-педагогічної освіти);
- **розповідь** (системний і послідовний теоретичний аналіз певних історико-педагогічних явищ, логічне обґрунтування понять; ґрунтується на достовірних наукових фактах, містить висновки і зауваження);
- **бесіда** (передбачає запитання-відповіді, спрямована на відтворення засвоєного матеріалу; ґрунтується на спостереженнях організованих викладачем на заняттях; проводиться під час вивчення нового матеріалу, закріплення пройденого, підготовки до практичних занять, перевірки засвоєних знань);
- **дискусія** (передбачає обмін думками між викладачем і студентами щодо інтерпретації історико-педагогічних фактів і явищ; можливість висловити різні погляди, проаналізувати й аргументувати твердження, критично оцінити власні судження).

11. Методи контролю

Поточне оцінювання – відслідковується рівень засвоєння студентами знань і вмінь на лекційних і практичних заняттях, в процесі самостійної роботи. Основна мета – оцінка рівня музично-теоретичної підготовки студентів з дисципліни на різних етапах її вивчення з метою коригування методів і засобів навчання, перевірка рівня підготовки студентів до ефективного вивчення наступної теми або розділу.

Модульний контроль – призначений для перевірки знань і вмінь студентів по закінченні вивчення теми або розділу, полягає у написанні модульної контрольної роботи. Водночас сприяє повторенню, систематизації та узагальненню вивченого раніше матеріалу. Модульний контроль з навчального модуля дисципліни є формуючим елементом модульної технології навчального процесу.

Підсумковий контроль – включає модульний контроль та призначається для оцінки відповідності рівня підготовки фахівців вимогам різних професійно-освітніх рівнів. Проводиться в інтересах зовнішнього та внутрішнього контролю якості навчання, формується як екзаменаційний тест з предмету.

12. Розподіл балів, які отримують студенти на екзамені

Поточне тестування та самостійна робота 3 семестр (60 балів)								Підсумковий тест (екзамен)
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				40
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
7	7	7	7	8	8	8	8	40

Поточне тестування та самостійна робота 4 семестр (60 балів)									Підсумковий тест (екзамен)
Змістовий модуль 3					Змістовий модуль 4				40
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	
6	6	6	7	7	7	7	7	7	40

Розподіл балів, які отримують студенти на екзамені за 6 семестр

Поточне тестування та самостійна робота V семестр (60 балів)						Підсумковий тест (екзамен)
Змістовий модуль 5			Змістовий модуль 6			40
T18	T19	T20	T21	T22	T23	
10	10	10	10	10	10	40

Поточне тестування та самостійна робота VI семестр (60 балів)						Підсумковий тест (екзамен)
Змістовий модуль 7			Змістовий модуль 8			40
T24	T25	T26	T27	T28	T29	
10	10	10	10	10	10	40

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного

			складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Авторські підручники

Локарьова Ю.В. Навчально-методичний посібник з курсу «сторія музики 20 століття для студентів музично-педагогічних та мистецьких факультетів педагогічних університетів. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 20022. – 200 с.

Локарьова Ю.В. Навчально-методичний посібник з курсу «Гармонія» (за вимогами кредитно-модульної системи) для студентів музично-педагогічних та мистецьких факультетів педагогічних університетів. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. – 80 с.

Локарьова Ю.В. Професійне становлення майбутнього вчителя музики засобом музично-теоретичних дисциплін / Юлія Валеріанівна Локарьова – Кіровоград: ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2011. – 120 с.

Локарьова Ю.В., Свещинська Н.В. Навчально-методичний посібник «Теорія музики: питання методики (за вимогами кредитно-модульної системи) для студентів музично-педагогічних та мистецьких факультетів педагогічних університетів. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2010. – 160 с.

14. Рекомендована література

1. Абрамович С., Чікарькова М. Світова та українська культура. Л., 2004.
2. Дідич Г.С. Історія західноєвропейської музики. Ч.І. – Кіровоград, 2005. – 226 с.
3. Друскин М.С. Иоганнес Брамс. – М., 1970. Іванова І.Л., Куколь Г.В., Черкашина М.Р. Історія опери. – К., 1998.
4. Музична естетика античного світу. К., 1974.
5. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. - К., 1999.
6. dspace.msu.edu.ua > bitstream <https://pandia.ru/text/79/497/45236.php>
<https://pandia.ru/text/79/497/45236.php> dls.ksu.kherson.ua > dls > Library > LibdocView

15. Інформаційні ресурси

1. Локарева Ю.В. Навчально-методичний посібник з курсу «Історія музики 20 століття» для студентів музично-педагогічних та мистецьких факультетів педагогічних університетів. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2002. – 200 с.
2. Локарева Ю.В. Навчально-методичний посібник з курсу «Гармонія» (за вимогами кредитно-модульної системи) для студентів музично-педагогічних та мистецьких факультетів педагогічних університетів. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. – 80 с.
3. Локарева Ю. В. Професійне становлення майбутнього вчителя музики засобом музично-теоретичних дисциплін / Юлія Валеріанівна Локарева – Кіровоград: ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2011. – 120 с.
4. Локарева Ю.В., Свещинська Н.В. Навчально-методичний посібник «Теорія музики: питання методики (за вимогами кредитно-модульної системи) для студентів музично-педагогічних та мистецьких факультетів педагогічних університетів. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2010. – 160 с.